

Jongeren die zich schuldig voelen over vliegen

I Brief van François Robardet

Luchtvervoer in Frankrijk, Europa en de rest van de wereld

Nr. 997, 30 december 2024

Als je deze pagina niet goed ziet, of als je de Engelse of Nederlandse versie wilt lezen, neem dan contact met ons op.

Als u deze pagina niet goed ziet, of als u de Engelse of Nederlandse versie wilt lezen, neem dan contact met ons op,

Als u deze pagina niet goed ziet, of als u de Engelse of Nederlandse versie wilt lezen,

 [volg deze link](#) , [het is hier](#) , [vindt u deze hier](#)

Redactie

Beste lezers,

Met oud en nieuw voor de deur heb ik besloten om de ongelukken van de afgelopen dagen achterwege te laten.

Er zal altijd tijd zijn om er volgend jaar over te praten.

Ik wens u een gelukkig nieuwjaar.

François

De brief van maandag

Inhoud :

Jongeren die zich schuldig voelen over vliegen

Nederland: mist annuleert vluchten op Schiphol, Rotterdam en Eindhoven

China Eastern neemt in januari de C919 in gebruik op de route Shanghai-Hong Kong.

Aandeelhouders ITA stemmen in met kapitaalverhoging in aanloop naar Lufthansa-investering

Kelly Ortberg, Boeings laatste kans

> Jongeren die zich schuldig voelen over vliegen

(bron Libération) 27 december 2024

Mijn commentaar: ik ga niet wijzen op de onnauwkeurigheden in de vergelijkingen van CO₂-uitstoot tussen trein en vliegtuig in dit artikel.

Het is ook niet mijn bedoeling om te wijzen op wat inconsistent lijkt in de keuzes die jongeren maken.

Ik concentreer me liever op de strijd tegen de klimaatverandering, die sterke en dure keuzes zal vergen die de levensstijl in de meest ontwikkelde landen op de helling zullen zetten.

Zullen we hiertoe in staat zijn? Als we afgaan op de jongeren die in het artikel worden geciteerd, lijkt het heel moeilijk.

Maar ik denk niet dat het onmogelijk is. Er bestaan technologieën om elektriciteit te produceren zonder de uitstoot van broeikasgassen te verhogen.

Maar de fundamentele vraag ligt ergens anders: zullen we in staat zijn om landen te helpen die deze technologieën vandaag de dag niet hebben?

Ik wil graag een deel van de opmerking herhalen die ik in mijn [brief nr. 986](#) heb gemaakt.

Moeten we er op de lange termijn van uitgaan dat alle inwoners van de wereld van land tot land dezelfde rechten en dezelfde levensstandaard zullen genieten?

Is het aan de andere kant aanvaardbaar dat ontwikkelde landen profiteren van grondstoffen die worden gewonnen ten koste van enorme vervuiling en producten die worden vervaardigd onder erbarmelijke gezondheidsomstandigheden en met

veronachtzaming van de basisregels van het arbeidsrecht om de energietransitie te waarborgen?

Lees het artikel :

Om milieuredenen hadden ze liever niet gevlogen. Maar voor de feestdagen nemen deze studenten en jonge professionals het vliegtuig om geld te besparen. "Het is de enige optie die echt financieel haalbaar was", vertrouwt Joris, 23, een student in Straatsburg, ons toe. Hij is gewend om schillen van citrusvruchten te hergebruiken voor infusies, maar hij had vooruit gepland. Al in oktober scande hij treintarieven. Maar "het kostte makkelijk het dubbele", betreurt hij, "vooral met de kerstmarkt hier, die alles opkrikt". Op zaterdag 21 december vliegt hij, niet zonder schuldgevoel, vanuit Mulhouse - waar vluchten goedkoper zijn - om zich via het vliegveld van Toulouse bij zijn familie in Ariège te voegen.

Joséphine moet voor oudejaarsavond het Kanaal oversteken. Ze werkt bij een advocatenkantoor in Lewes, vlakbij Brighton in Engeland en is van plan om haar familie te ontmoeten in Bordeaux, haar geboortestad. De twintiger, die het milieu een warm hart toedraagt, kon zich geen Eurostar veroorloven. **Zelfs als ik het in september had geboekt, was het al te duur,** geeft ze toe, een beetje beschaamd. **Aan de andere kant was het vrij gemakkelijk om een vlucht te vinden tussen Londen en Bordeaux voor 50 euro.** Toch is ecologie een van haar zorgen. Dit voormalige lid van Extinction Rebellion, in activistische kringen bekend als XR, koopt bijvoorbeeld geen nieuwe kleren meer, uit verzet tegen fast-fashion, die snelle wegwerpmode gebaseerd op hyperconsumptie. Net als veel van haar vrienden eet ze heel weinig vlees. Dus het vliegtuig nemen, vanwege financiële beperkingen, irriteert haar.

"Beschaamd om te vliegen

Er zijn veel verhalen zoals die van Joris en Joséphine. Deze jongvolwassenen, die zich zorgen maken over hun toekomst, zeggen allemaal dat ze hun vlieguren willen beperken tot korte en middellange afstanden. Bezorgd om het milieu, zijn velen van hen ook geïnteresseerd in de flygskam beweging ("de schaamte van het vliegen", in het Zweeds), die tot doel heeft het luchtvervoer te boycotten om de CO₂-uitstoot te verminderen.

"De prijs dwingt me keuzes te maken waar ik me niet prettig bij voel," klaagt Grace, een Schotse die in Parijs studeert. Ze specialiseert zich in milieubeleid voor haar master en neemt aanstoot aan de systematische verhoging van de tarieven tijdens de kerstperiode. "Het maakt me boos en ik voel me schuldig. Maar hoe kan je anders als je geen budget hebt?" vraagt de studente die meer dan 1.000 km moet reizen om haar familie te zien. Ik voel me hypocriet en in strijd met mijn overtuigingen.

Joris, de student uit Straatsburg, deelt deze bitterheid en begrijpt niet wat zo'n prijsverschil rechtvaardigt. "Ik vind het schandalig. We weten dat treinen de milieuvriendelijkste manier zijn om middellange afstanden af te leggen, en paraffine niet belasten heeft geen enkele zin", zegt hij. Vandaag de dag is dit mengsel van koolwaterstoffen een van de enige brandstoffen die niet te zwaar wordt belast.

De milieuactiviste Camille Etienne, die een sterke aanhang heeft onder jongeren op sociale netwerken, schreef op 14 oktober op Instagram: "De luchtvaartindustrie profiteert van veel van dit soort belastingvoordelen. [...] Elk jaar wordt er in Frankrijk bijna 10 miljard euro aan belastingvoordelen gegeven aan deze bijzonder vervuilende en oneerlijke sector." Hoewel vlieggreizen verantwoordelijk zijn voor "slechts" ongeveer 2,4% van de jaarlijkse CO₂-uitstoot, staan ze toch bovenaan de lijst van meest vervuilende vervoerswijzen. Eén enkele reis stoot bijvoorbeeld 1.500 keer meer uit dan een treinreis," merkt Aurélien Bigo op, een onderzoeker die gespecialiseerd is in de energietransitie in transport. Treinen stoten daarentegen ongeveer 80 keer minder broeikasgassen uit dan vliegtuigen, bijvoorbeeld voor een reis Parijs-Marseille.

"Het wordt echt slecht bediend

Zigzaggen door heel Frankrijk en ontelbare overstappen weerhouden deze jonge mensen, die haast hebben om terug te gaan naar hun familie, er ook van om voor de trein te kiezen: de factor tijd geeft vaak de doorslag. "Met de trein zou ik er minstens negen uur over gedaan hebben", berekent Joris. Om weer thuis te komen had de student "Straatsburg-Parijs, Parijs-Toulouse en Toulouse-Ariège met elkaar moeten verbinden". "Er is geen rechtstreekse verbinding en de verbindingen zijn echt slecht", klaagt hij, terwijl hij het vergelijkt met het Belgische spoornet dat hij vorig jaar gewend was te gebruiken tijdens zijn burgerdienst in Brussel. Als fervent carpooler geeft hij toe dat hij deze keer niet aan deze optie heeft gedacht, die "te duur was in termen van benzine en tol". Zijn heenvlucht kost hem "slechts 80 euro", voor precies 1 uur.

Als ze wat meer geld op hun bankrekening hadden gehad, zouden Joris, Joséphine en Grace bereid zijn geweest om de trein te nemen, op voorwaarde dat "het spoornetwerk wat beter onderhouden en verbonden zou zijn", zegt de student uit Straatsburg. Het Schotse meisje knikt instemmend. Ze komt van het geïsoleerde platteland waar je kilometers moet rijden om een station te vinden. Voorlopig, zonder haar ecologische overtuigingen te vergeten, kijkt ze ernaar uit om zo snel mogelijk, over een paar dagen, herenigd te worden met haar broers en zussen, die ze al maanden niet heeft gezien.

> **Nederland: mist annuleert vluchten op Schiphol, Rotterdam en Eindhoven**

(bron Belga) 27 december 2024

***Mijn commentaar:** In de winter verslechteren slechte weersomstandigheden de prestaties van KLM en haar dochterondernemingen.*

Soms kan dit zelfs leiden tot tijdelijke sluiting van Schiphol.

Lees het artikel :

Verschillende vluchten zijn vrijdag geannuleerd op Nederlandse luchthavens als gevolg van slecht zicht door mist. **Bijna 60 vluchten werden geannuleerd op Schiphol** (Amsterdam), zei een woordvoester van de luchthaven, terwijl zeven vertrekkende en evenveel aankomende vluchten werden geannuleerd op de luchthaven van Rotterdam-The Hague.

Ook in België en het VK

Vluchten vanuit Ibiza, Lissabon en Marrakech, die op Eindhoven Airport zouden landen, zijn ook omgeleid naar Schiphol. Vluchten vanuit Alicante, Praag en Malaga, die nog voor de avond gepland stonden, zijn geannuleerd.

Het Nederlandse meteorologische instituut KNMI heeft voor bijna het hele land een geel alarm afgegeven vanwege de mist.

Ook Brussels Airport liep vertragingen op door de weersomstandigheden.

Het vliegverkeer werd vrijdag ook verstoord op verschillende grote Britse luchthavens, met annuleringen en vertragingen van enkele uren als gevolg van de mist, aldus de Britse luchtverkeersleidingsdienst (NATS). **De luchthavens van Gatwick (Londen) en Manchester, de tweede en derde drukste luchthaven van het land, werden het zwaarst getroffen door de verstoring.**

> **China Eastern neemt de C919 in januari in gebruik op de route Sjanghai-Hongkong.**

(bron Reuters) 26 december 2024

***Mijn commentaar:** China werkt aan de certificering van zijn Comac C919 kortereafstandsvliegtuig, met als doel de concurrentie aan te gaan met de Airbus A320-familie en de Boeing B737 MAX-familie.*

Dit zou in 2025 of 2026 moeten gebeuren.

Dit vliegtuig, dat meer dan tien jaar geleden is ontworpen, is uitgerust met motoren (LEAP-1C geproduceerd en op de markt gebracht door CFM International) die vergelijkbaar zijn met die van de A320 (LEAP-1A) en de B737 MAX (LEAP-1B).

Hiermee zou China marktaandeel kunnen winnen in opkomende landen die geografisch dichtbij liggen.

Maar in deze opkomende markten is de economische vergelijking niet zeker.

Volgens sommige analisten "wil een bedrijf, voordat het een vliegtuig koopt, weten tegen welke prijs het hoopt het vliegtuig door te verkopen - dit blijft een onbekende factor voor de C919 - en er zeker van zijn dat de hele ondersteunings- en onderhoudsketen in de buurt toegankelijk is. Dit wordt een grote uitdaging voor het Chinese aanbod".

Lees het artikel :

China Eastern Airlines start op 1 januari met de eerste grensoverschrijdende commerciële dienst met een C919 tussen Shanghai en Hongkong, aldus het staatsbedrijf China Central Television (CCTV) op donderdag.

Op dit moment **vliegen de drie grootste Chinese staatsmaatschappijen allemaal met de C919**, een smalrompvliegtuig dat is ontwikkeld door de Commercial Aircraft Corporation of China (COMAC), **maar ze vliegen alleen binnen het Chinese vasteland.**

De nieuwe service, een dagelijkse retourvlucht, komt op het moment dat **China de eerste internationale klant voor de C919 wil binnenhalen, een vliegtuig dat de potentie heeft om te concurreren met de Boeing 737 MAX en Airbus A320neo.**

China Eastern, dat als eerste de C919 lanceerde, heeft een vloot van negen C919's die verschillende binnenlandse routes bedienen.

Met de toevoeging van Hong Kong - een Speciale Administratieve Regio van China met zijn eigen luchtvaartregelgeving - als bestemming wordt het netwerk van China Eastern uitgebreid tot negen steden.

COMAC richt zich op zijn internationale expansie en opende in oktober een kantoor in Hongkong, na de oprichting van zijn Asia Pacific-kantoor in Singapore. COMAC zei dat het kantoor in Hongkong een cruciaal onderdeel is van haar

wereldwijde strategie.

De vliegtuigbouwer **streeft naar certificering door de Europese Unie voor de C919 en heeft de hoop uitgesproken dit tegen 2025 te kunnen bereiken.**

> **Aandeelhouders ITA stemmen in met kapitaalverhoging vóór investering Lufthansa**

(bron Air Journal) 26 december 2024

Mijn commentaar: De overname van ITA Airways is afgerond.

De ambitie van Lufthansa (marktaandeel terugwinnen in Italië) is ambitieus.

De concurrentie van lagekostenmaatschappijen is er sterk; Ryanair, de grootste luchtvaartmaatschappij van Italië, heeft een aandeel van 42,5% op de binnenlandse markt, vóór ITA Airways (26,2%) en easyJet (9%).

Lees het artikel :

Lufthansa neemt een belang van 41% in ITA Airways voor €325 miljoen, gefinancierd door een kapitaalverhoging die de Italiaanse luchtvaartmaatschappij nu heeft voltooid.

Tijdens een buitengewone vergadering op 20 december keurden de aandeelhouders van ITA een kapitaalverhoging van €325 miljoen goed die aan

Lufthansa zou worden aangeboden voorafgaand aan de verwerving door Lufthansa van een belang van 41% in de Italiaanse luchtvaartmaatschappij.
(...)

In juli 2024 werd gesuggereerd dat de overname van het minderheidsbelang door Lufthansa tegen het einde van dit jaar zou worden afgerond.

De aandeelhouders van ITA hebben ook nieuwe statuten voor het bedrijf goedgekeurd, die zijn toegewezen aan de twee aandeelhouders (Lufthansa en het Italiaanse ministerie van Economie en Financiën) en die van kracht worden zodra Lufthansa heeft ingetekend op de kapitaalverhoging. De twee aandeelhouders moeten ook een nieuwe raad van bestuur benoemen.

De Europese Commissie heeft in juli 2024 officieel groen licht gegeven voor de voorgenomen overname, een beslissing die door de Lufthansa Group, het Italiaanse ministerie van Economische Zaken en Financiën en ITA Airways werd verwelkomd. ITA wordt de vijfde netwerkcarrier in het multi-brand, multi-hub systeem van de Lufthansa Groep.

Carsten Spohr, CEO van Deutsche Lufthansa, had de voorgenomen overname eerder beschreven als een "win-winsituatie voor Italië, ITA Airways en de Lufthansa Group", met "een sterkere ITA [om] de concurrentie op de Italiaanse markt te stimuleren".

Opties om de resterende aandelen in ITA Airways te verwerven zijn overeengekomen tussen de twee aandeelhouders en kunnen op zijn vroegst vanaf 2025 worden uitgeoefend.

> Kelly Ortberg, de laatste kans van Boeing

(bron Les Echos) 24 december 2024

Mijn commentaar: Wie wil Kelly Ortbergs plaats innemen?

Niemand ...

Maar niemand (aan de kant van de luchtvaartmaatschappijen) wil dat Boeing ten onder gaat.

De behoefte aan nieuwe vliegtuigen is enorm en geen enkele fabrikant zou een faillissement van Boeing aankunnen.

De uitdrukking "too big to fail", die oorspronkelijk van toepassing was op financiële instellingen, zal van toepassing zijn op de Amerikaanse fabrikant.

Lees het artikel :

Bij het bespreken van de zaak Kelly Ortberg komt er onmiddellijk één vraag bij me op: **is er een baas in de wereld die in een slechtere situatie verkeert dan de zijne?** De nieuwe CEO van Boeing, benoemd in augustus 2024, erft een groep die in een neerwaartse spiraal zit, **letterlijk op de rand van de afgrond na de onwaarschijnlijke reeks ongelukken met zijn vlaggenschip, de 737 Max**, waarvan twee modellen zijn neergestort in 2018 en 2019, waarbij in totaal 346 mensen zijn omgekomen. Afgelopen januari maakten beelden van een in de lucht afgerukte deur van een Alaska Airlines 737 Max - nog steeds deze - de vernietiging van het imago en de accounts van de luchtvaartgigant compleet.

In oktober kondigde de groep een verlies van 6,2 miljard dollar aan voor het derde kwartaal, wat **het tekort voor de eerste negen maanden op 39 miljard dollar bracht, of een derde van de omzet in die periode.** "Het is duidelijk dat we op een kruispunt staan", zei Kelly Ortberg, wiens smaak voor eufemismen onvoorstelbaar was.

Programmastops (model 767), vertragingen bij de levering (777X), talloze tegenslagen in de Defence and Space divisie, waaronder het veelbesproken falen van de Starliner capsule, waardoor de twee astronauten Butch Wilmore en Suni Williams acht maanden in het International Space Station moesten doorbrengen in plaats van de geplande acht dagen, en een massale staking die resulteerde in een loonsverhoging van 35% op een moment dat het bedrijf blut is: **Praten over Boeing vandaag de dag is het ontrafelen van de strengen van een ramp waarvan we ons afvragen hoe deze 64-jarige ingenieur er ooit uit zal komen.**

In november gaf de nieuwe baas van vliegtuigelektronicaspecialist Rockwell Collins een krachtige boodschap af aan zijn managers: "Ga niet alleen maar voor de waterkoeler staan en roddelen". Tegelijkertijd stuurde hij de eerste ontslagbrieven naar de werknemers die tot de 17.000 aangekondigde ontslagen zullen behoren, ofwel 10% van het personeelsbestand. **2025 wordt een cruciaal jaar voor Boeing, dat een gigantische kapitaalverhoging van minstens 21 miljard dollar lanceert.**

Dit is niet zomaar een detail. Kelly Ortberg was een van de eersten die begin november een telefoontje pleegde naar de gekozen president Donald Trump. Zijn boodschap: "Klop niet te veel op China, het is een van mijn belangrijkste markten.

Einde persoverzicht

> Koersontwikkeling Air

Het aandeel Air France-KLM sloot op vrijdag 20 december op **8,094 euro**. Over de hele week is het **gestegen (+1,17%)**.

Het stond op 2 januari 2023 op 12,53 euro en op 19 juni 2023 op 17,77 euro.

De gemiddelde (consensus) 12-maands analistenprijs voor AF-KLM aandelen is 10,66 euro (deze was 15,0 euro begin januari 2023). Het hoogste koersdoel is 17,50 euro, het laagste 7,10 euro.

Ik houd alleen rekening met de meningen van analisten na 1 juli 2023.

Je [kunt details over de analistenconsensus](#) vinden op mijn blog.

Mijn commentaar: In de afgelopen weken heeft de aandelenkoers zich gestabiliseerd op een niveau dat nog steeds onder de analistenconsensus ligt.

> Brandstofprijzen deze

De prijs van een vat Jet Fuel in Europa is gestegen (met \$1) naar \$89. Eind juni 2023 was het \$94 en voor het uitbreken van de oorlog in Oekraïne \$79.

Brent ruwe olie (Noordzee) stijgt (met \$1) tot \$74 per vat.

Van medio februari 2022 tot eind juli 2022 jojoën de prijzen tussen \$100 en \$120. Sindsdien schommelt de prijs tussen \$75 en \$99.

Mijn commentaar: De olieprijsen zijn de afgelopen maand weinig veranderd. De prijs staat op het laagste punt in twee jaar.

> Beheer van beleggingsfondsen voor werknemers

Als u belegt in een van de Air France FCPE-fondsen, krijgt u aandelen in deze fondsen. Je houdt de aandelen niet rechtstreeks.

Het zijn de raden van toezicht, die u in juli 2021 hebt gekozen voor een termijn van vijf jaar, die de fondsen beheren en de beslissingen nemen.

De fondsen Partners for the Future, Aeroactions, Majoractions en Concorde houden alleen aandelen Air France.

De fondsen Horizon Épargne Actions (HEA), Horizon Épargne Mixte (HEM) en Horizon Épargne Taux (HET) beheren portefeuilles van verschillende aandelen.

Mijn commentaar: Als je meer wilt weten over hoe de verschillende fondsen voor werknemersparticipaties van Air France worden beheerd, ga dan naar [het gedeelte werknemersparticipaties van Air France-KLM op de website van navigation](#).

Details

Deze informatie vormt geen uitnodiging tot het kopen of verkopen van aandelen Air France-KLM.

Je kunt reageren op dit persoverzicht of me informatie of gedachten sturen waarmee ik je beter op de hoogte kan houden.

U kunt mij al uw vragen sturen over de Air France-KLM Groep of werknemersparticipatie...

Tot snel.

Je kunt mijn laatste brieven [hier](#) vinden

Als deze brief je bevalt, geef hem dan door.

Nieuwe lezers kunnen het ontvangen door [me een](#) e-mailadres naar keuze te sturen.

| François Robardet

In de voorhoede van een meer verantwoordelijke Europese luchtvaart, brengen we mensen samen om de wereld van morgen te bouwen.

Ik vertegenwoordigde huidige en voormalige werknemers van Air France-KLM.

Je kunt me vinden op mijn twitteraccount @FrRobardet en op LinkedIn.

Deze nieuwsbrief gaat over de luchtvaartindustrie wereldwijd en over onderwerpen die verband houden met de deelneming in Air France-KLM.

Als u deze nieuwsbrief niet langer wenst te ontvangen, [\[unsubscribe](#)

Als u het adres waarop u deze nieuwsbrief ontvangt wilt wijzigen, [laat uw nieuwe e-mailadres weten](#).mij dan

Om contact met mij op te nemen: [Bericht voor Francois Robardet](#).

11.657 mensen ontvangen dit persoverzicht live

.